

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ"

II Всеукраїнська науково-практична конференція

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
в контексті становлення
громадянського суспільства в Україні та світі:
виклики, тенденції, перспективи

15 березня 2024

Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет журналістики

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ І В СВІТІ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Одеса, Національний університет «Одеська юридична академія»,
15 березня 2024 року)

Одеса 2024

Відповідальний за випуск:

Скалацька Олена Віталіївна

– доктор філософських наук, доцент, декан факультету журналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред.
В.Колкутіна, упоряд. Ю.Грушевська]. Одеса: Національний університет
«Одеська юридична академія», 2024. 151 с.

Матеріали конференції присвячені визначенню перспективних напрямів
досліджень журналістики й соціальних комунікацій.

Призначається для науковців і викладачів у галузі соціальних комунікацій, а
також аспірантів, студентів і широкого кола читачів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ І СТВОРЕННЯ СЕРІЇ ПОДКАСТІВ НА ТЕМУ ПІДТРИМКИ ГРОМАДЯНАМИ, СПІЛЬНОТОЮ М. ОДЕСИ ФОРМУВАНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ	50
Колесник Вікторія	
РОЛЬ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ БРЕНДУ «ОДЕСЬКА БУЛОЧНА»)	55
Кукін Андрій	
ПСИХОЛОГІЯ ТА СОЦІОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИХ МАС-МЕДІА ЯК ФЕНОМЕНУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЖУРНАЛІСТА	60
Кузьміна Дарина	
ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЛЕЙНЕРІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЯСНЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПРОБЛЕМ У МЕДІАПРОДУКТАХ(НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ «КРИМ.РЕАЛІЇ»)	64
Лиса Вікторія	
ЖАНРОВІ ПЕРЕВАГИ ПОДКАСТІВ У СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	68
Литвиненко Поліна	
ПРИЙОМИ ПОРТРЕТНОГО ІНТЕРВ'Ю	72
Літвінчук Ірина	
КОМУНІКАТИВНА РОЛЬ РЕКЛАМИ	76
Макеєва Іванна	
ЛІТЕРАТУРНИЙ ЖУРНАЛ ЯК ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	79
Матвєєва Ксенія	
КОНЦЕПЦІЯ ПРОСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НА РИНКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ..	82
Панченко Ксенія	
ТЕХНОЛОГІЇ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА УКРАЇНСЬКИХ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ (ПОДКАСТИНГ)	87
Работін Юрій	
ЖУРНАЛІСТИ ПІВДЕННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ НЕ ЗАЛИШИЛИСЯ «САМ НА САМ» З ПРОБЛЕМАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ	91
Русакова Юлія	
ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ЖАНРУ «ЕКСПЛЕЙНЕР» В ПОЯСНЮВАЛЬНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	95
Ричка Т.	
ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	100
Савенкова Анастасія	

Литвиненко Поліна

ПРИЙОМИ ПОРТРЕТНОГО ІНТЕРВ'Ю

У дослідженні висвітлюється роль портретного інтерв'ю як ключового жанру журналістики, що надає можливість прямого спілкування з героєм. Цей метод виявляється ефективним інструментом для дослідження соціальних проблем, зокрема примусової міграції через війну. Через особистий досвід та почуття героя інтерв'ю можна не тільки привернути увагу до проблеми, а також дослідити основні складові та чинники соціальної проблеми. Можливість оприлюднення інформації через персональний досвід, розширює функцію портретного інтерв'ю від збору інформації про соціальні проблеми до розробки та оцінки рішень. Що може свідчити про причетність цього жанру до журналістики рішень. Крім того, інтерв'ю може бути використане для вивчення ставлення громадськості до соціальних проблем, а також впливати на мотивацію громадян для спільного рішення цих проблем. Проте, необхідно пам'ятати, що портретне інтерв'ю не може бути самостійним механізмом вирішення соціальних проблем. Потрібно застосовувати конкретніспільні дії, де журналістика буде висвітлювати, інформувати та вчасно надавати необхідну інформацію для суспільства.

Ключові слова: адаптація, війна, інтерв'ю, міграція, особистий досвід, Україна.

The study highlights the role of portrait interviews as a key genre of journalism that allows direct communication with the hero. This method proves to be an effective tool for researching social problems, including forced migration due to war. Through the personal experience and feelings of the interviewee, it is possible not only to draw attention to the problem, but also to explore the main components and factors of the social problem. The possibility of disclosing information through personal experience expands the function of a portrait interview from collecting information about social problems to developing and evaluating solutions. This may indicate the involvement of this genre in solutions journalism. In addition, interviews can be used to study public attitudes toward social problems, as well as to influence the motivation of citizens to jointly solve these problems. However, it should be remembered that portrait interviews cannot be an independent mechanism for solving social problems. Specific joint actions should be taken, where journalism will cover, inform and provide timely information to society.

Keywords: adaptation, war, interview, migration, personal experience, Ukraine.

Портретне інтерв'ю, як жанр журналістики, є одним із ключових

напрямків у медіа, відображаючи взаємодію між журналістом та суб'єктом інтерв'ю. Цей жанр дозволяє читачам або глядачам отримати прямий доступ до думок, поглядів та емоцій героїв новин або розповідей. Інтерв'ю може бути як структурованим, коли запитання та відповіді попередньо обговорюються, так і неструктурованим, коли бесіда відбувається у природній спосіб спілкування. Цей жанр дозволяє розкрити різні аспекти життя та особистості інтерв'юованої особи, зробити інформацію більш цікавою та доступною для аудиторії. Історія та розвиток інтерв'ю пов'язані з еволюцією засобів масової інформації, починаючи від перших друкованих газет до сучасних онлайн-платформ[4].

Дослідники вважають, що цей метод надає приблизно 80% необхідної інформації для журналіста [1]. Тому можна стверджувати, що журналістська діяльність базується на проведенні інтерв'ю. Оскільки сутність професійної діяльності журналіста полягає у спілкуванні з людьми, збором інформації та її подальшому оприлюдненні.

Творчий процес журналістики включає не лише написання тексту, але й технікою пошуку та збору інформації. Цей процес нерозривно пов'язаний з мистецтвом, навичками та психологією спілкування. Вміння журналіста правильно передати отриману інформацію є свідченням його професійної компетентності, що впливає на його імідж [2].

У сучасному інформаційному суспільстві, де хвилі новин щосекунди піднімають нові теми та проблеми для обговорення, інтерв'ю виявляється надзвичайно важливим інструментом для висвітлення суспільно значущих тем. Це особливо стосується журналістських проєктів, спрямованих на комплексне вивчення глобальних проблем, які змінюють життя людей. Одна з таких проблем – це вимушена міграція. Мета портретного інтерв'ю у межах цієї проблематики полягає у висвітленні внутрішніх чинників вимушеної міграції українців, які виїхали за кордон через повномасштабне вторгнення російської армії. Можливість розповідати про свій досвід для героя інтерв'ю є важливим, оскільки він може бути почутим в той час, коли в іншій країні

його не чують. Тому портретне інтерв'ю вимагає від журналіста глибокого занурення як у проблему міграції, так і в життєву історію героя, щоб зосередитись на одних питаннях, та виключити інші. Важливо, щоб інтерв'ю було проведено з повагою до особистості інтерв'юйованого, оскільки це може допомогти створити довіру та забезпечити відкриту та чесну розмову. Також слід враховувати, що особисті історії можуть бути емоційно важкими, тому важливо підготуватися до інтерв'ю та бути готовим до можливих викликів, які можуть виникнути під час бесіди.

В екосистемі мас-медіа портретне інтерв'ю відіграє особливу роль, адже воно фокусується не лише на подіях, але й на особистості, її впливі на життя країни та важливості для суспільства або певної його групи. За словами В. Здоровеги, портретне інтерв'ю — це «бесіда журналіста з відомою або компетентною у певній сфері особистістю, переважно на актуальну тему, з метою публікації у форматі запитань-відповідей» [3].

Обираючи формат та концепт створення портретного інтерв'ю на тему вимушеної міграції, може використовуватися прийом повної відсутності журналіста у кадрі. Так фокус уваги глядача буде спрямований на героя. Використання відсутності журналіста у кадрі під час інтерв'ю може мати кілька переваг:

- 1) по-перше, це може допомогти зберегти щирість спонтанних відповідей та емоцій героя, оскільки він буде дивитися на журналіста, біля якого знаходиться камера зйомки;
- 2) по-друге, може створити атмосферу довіри між героєм інтерв'ю та аудиторією, оскільки це дає можливість глядачам бути на одному рівні з інтерв'юйованим без посередництва журналіста;

У такому прийомі журналіст перетворюється на глядача. Якщо герой засмучується від присутності журналіста у кадрі разом з ним, якщо нервується від присутності камери, якщо для нього важливий особистий простір, відсутність журналіста у кадрі буде вдалим професійним рішенням.

Відсутність журналіста під час інтерв'ю може ефективно розкрити

проблематику вимушеної міграції, оскільки це може дозволити отримати більш об'єктивну та ексклюзивну інформацію від героя. При проведенні інтерв'ю без журналіста у кадрі, мігранти можуть почуватися більш комфортно та вільно висловлювати свої думки та досвід, не використовувати стереотипи або хибні очікування. Це може сприяти глибшому розумінню проблем, з якими стикаються герої інтерв'ю, та допомогти уникнути упередженостей у представленні їх історій.

Література

1. Баранецька А. Емоційний компонент у структурі інтерв'ю // *Стиль і текст : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна ; Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2008. – Вип. 9. – С. 73-83*
2. Жанрові модифікації інтерв'ю в сучасній журналістиці / *Вітражі: Збірник матеріалів викладацько-студентських наукових семінарів / Упор. В. І. Башманівський, І. О. Горбова, Т. Є. Клименко, С. А. Чорна. – Випуск 5. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. – 2014. – С. 21-24.*
3. Здоровега В. *Теорія і методика журналістської творчості: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.*
4. Назаренко Г. І. *Інформаційні жанри журналістики : навчальний посібник. Частина 2 – К.: НАУ, – 2010. – с. 28-32.*

Науковий керівник: Мацшина Ірина Віталіївна – доктор політичних наук, професор кафедри журналістики Національного університету «Одеська юридична академія»